

Omezovací prostředky. Detence.

Poskytování zdravotní péče bez souhlasu pacienta může být v některých situacích spojeno i s použitím omezovacích prostředků. Jejich taxativní (úplný) výčet včetně podmínek jejich použití je obsažen v zákoně o zdravotních službách.

K omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb lze použít:

- úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,
- omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
- umístění pacienta v síťovém lůžku,
- umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
- ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
- psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavnou léčbu psychiatrické poruchy, nebo
- kombinaci výše uvedených prostředků.

Omezovací prostředky lze použít pouze za účelem odvracení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacientů nebo jiných osob a pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití. Použití omezovacího prostředku musí být vždy indikováno lékařem; pouze ve výjimečných případech vyžadujících neodkladné řešení, může použití omezovacích prostředků indikovat i jiný zdravotnický pracovník nelékařského povolání, který je přítomen. Lékař musí být o takovém použití neprodleně informován a musí potvrdit odůvodněnost omezení pacienta. Poskytovatel je povinen zajistit, aby pacient, u kterého je omezovací prostředek použit, byl s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech jeho použití. Rovněž musí být pacient po dobu jeho použití pod dohledem zdravotnických pracovníků a musí být přijata taková opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta. Použití každého omezovacího prostředku musí být zaznamenáno do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

Oznamovací povinnost poskytovatele zdravotních služeb

Vyšetřovací či léčebné výkony, které lze provést i bez souhlasu pacienta, mohou být

provedeny ambulantní nebo ústavní formou. Ve většině případů ale dochází u těchto popisovaných stavů k nucené hospitalizaci pacienta. Nedobrovolná hospitalizace pacienta stejně jako hospitalizace bez jeho souhlasu je spojena s oznamovací povinností poskytovatele místně příslušnému soudu. Na základě tohoto oznámení je následně vyvoláno tzv. detenční řízení.

Poskytovatel je povinen oznámit místně příslušnému soudu:

- dodatečné omezení pacienta (vyjma úchopu pacienta), který je přijat do ústavní péče na základě jeho souhlasu, ale je omezen ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčení, a to do 24 hodin poté, co k takovému omezení došlo.

Oznamovací povinnost poskytovatele je vázána i na každé dodatečné omezení pacienta ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem bez jeho souhlasu, jestliže se nepodaří dodatečně ve lhůtě do 24 hodin prokazatelným způsobem souhlas získat.

Související právní předpisy:

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (o zdravotních službách), ve znění zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 437/2012 Sb. a zákona č. 66/2013 Sb., § 39 a § 40

Vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci.